

POSTANOWIENIE

27 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 27 marca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku M. P.

z udziałem J. C.

o wpis,

na skutek skargi kasacyjnej M. P.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie

z 14 czerwca 2022 r., V Ca 1079/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[PG]

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić

podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie z 14 czerwca 2022 r. (sygn. akt V Ca 1079/22) pełnomocnik wnioskodawczyni – M. P. oparł wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przesłankach określonych przez art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Odnosnie do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. skarżąca stwierdziła, że w jej sprawie występuje „istotne zagadnienie prawne” i w konsekwencji zachodzi potrzeba udzielenia przez Sąd Najwyższy odpowiedzi na sformułowane w skardze kasacyjnej pytanie. W ocenie skarżącej, jej skarga kasacyjna jest również oczywiście uzasadniona „w zakresie naruszenia art. 626⁸ § 2 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku wnioskodawczyni pomimo wystarczającego przez nią udokumentowania przesłanki dokonania wpisu, to jest wykreślenia hipoteki”.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, realizującym w przeważającej mierze interes publicznoprawny i przysługującym od orzeczeń wydanych w dwuinstancyjnym postępowaniu sądowym, w którym zarówno sąd pierwszej, jak i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie oceny dowodów i ustaleń faktycznych. W związku z tym prawidłowe sporządzenie skargi kasacyjnej wymaga zachowania określonych wymagań formalnych i konstrukcyjnych bardziej rygorystycznych niż w przypadku zwyczajnych środków odwoławczych, co koresponduje, z przewidzianym w art. 87¹ k.p.c. przymusem adwokacko – radcowskim. Konieczne zastępstwo strony przez adwokata lub radcę prawnego ma zapewnić wymagany w postępowaniu przed Sądem Najwyższym profesjonalizm i odpowiednio zabezpieczać sytuację procesową stron. Skarga kasacyjna powinna zawierać ściśle określone przepisami ustawy wymagania konstrukcyjne, do których należy m.in. wskazanie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Zgodnie z jednolitym stanowiskiem Sądu Najwyższego, wymaganie określone w art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. nie jest tożsame z określonym w art. 398⁴ § 2 k.p.c., co oznacza, że skarżący

powinien odrębnie przytoczyć podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie i odrębnie uzasadnić wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nawet jeżeli argumentacja prawna może się w pewnym zakresie pokrywać (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156, z 5 czerwca 2001 r., IV CZ 45/01, OSNC 2001, nr 10, poz. 157, z 10 stycznia 2003 r., V CZ 189/02, niepubl., z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, niepubl., z 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, niepubl., z 11 kwietnia 2018 r., V CSK 547/17, niepubl. i z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 567/17, niepubl.). Uzasadnienie powołanych przez skarżącego przesłanek „przedsądu” nie może więc poprzestawać na prostym odwołaniu do naruszeń prawa wskazanych w podstawach kasacyjnych. Uzasadnienia przyczyn kasacyjnych, kwalifikujących przyjęcie skargi do rozpoznania, Sąd Najwyższy nie może doszukiwać się w uzasadnieniu podstaw, niezależnie od tego, że chodzi w tym wypadku o zupełnie odmienne metody argumentowania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 31 stycznia 2020 r., II CSK 432/19, niepubl., z 15 grudnia 2006 r., III CZ 93/06, niepubl. i z 18 kwietnia 2012 r., I CSK 520/11, niepubl.). Tymczasem pełnomocnik skarżącego, w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej nie przedstawił bliżej umotywowanego wyводу prawnego odwołującego się do zarzutów wypełniających podstawy skargi kasacyjnej wykazującego istnienie istotnego zagadnienia prawnego oraz oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Odnosząc się wprost do powołanych przez wnioskodawczynię przyczyn kasacyjnych należy zauważyć, że zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Zagadnienie to musi mieć charakter istotny i być zagadnieniem ściśle jurydycznym, tj. dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, IC BSN 2009, nr 4, s. 48). Chodzi przy tym o zagadnienie o charakterze abstrakcyjnym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji, a jego rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Z tej przyczyny przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej z powołaniem się

na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga wykazania przez skarżącego, że w sprawie występuje zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W rachubę wchodzi więc nie tylko określona staranność i nakład pracy w zredagowaniu zagadnienia, ale przede wszystkim o jurydyczne przedstawienie analizy stanu prawnego, orzecznictwa i wynikającego z tego problemu prawnego o takiej wadze, który może być uznany za istotne zagadnienie prawne (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 listopada 2007 r., II PK 159/07, niepubl.). Podstawowym, bowiem, celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (postanowienie SN z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147). Wymogom tym skarżąca nie sprostała. Otóż nie przedstawiła dostatecznych argumentów prawnych, które mogłyby przekonać, że powołane w skardze kwestie stanowią istotny, abstrakcyjny problem prawny, budzący poważne wątpliwości i wymagający rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy.

Nie została również wykazana przesłanka oczywistej zasadności skargi. Wskazać należy, że wyróżniona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zachodzi wtedy, gdy zasadność zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolită i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Na tym właśnie polega „oczywista” zasadność środka zaskarżenia w rozumieniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 grudnia

2019 r., IV CSK 307/19, niepubl.).”. Tymczasem zdaniem skarżącej jej skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona „w zakresie naruszenia art. 626⁸ § 2 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku wnioskodawczyni pomimo wystarczającego przez nią udokumentowania przesłanki dokonania wpisu, to jest wykreślenia hipoteki”. W ocenie Sądu Najwyższego zaprezentowana w skardze argumentacja skarżącej, celem wykazania przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., sprowadza się faktycznie do polemiki z zaskarżonym orzeczeniem, nie zaś do wykazania, że przy jego wydaniu popełniono uchybienia w zakresie stosowania prawa, które miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom.

Należy też ubocznie zauważyć, że sama konstrukcja uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest dotknięta dodatkową wadą. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. wykluczają się, gdyż skarga kasacyjna nie może być uznana za oczywiście uzasadnioną, jeżeli o występowaniu tej przesłanki miałoby świadczyć naruszenie przepisów prawa, których wykładnia nasuwa tak duże wątpliwości, że konieczne jest ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy w ramach sformułowanego w tej sprawie zagadnienia prawnego. W dotychczasowym orzecznictwie Sąd Najwyższy zwracał już uwagę, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawa) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi. Jak wskazano w postanowieniu Sądu Najwyższego z 21 października 2008 r., II PK 158/08 (niepubl.), przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. wzajemnie się krzyżują i wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny (pkt 1 powołanego przepisu), jak i prywatny skarżącego (pkt 4 powołanego przepisu).

Wskazać także należy, iż nie zachodzi nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

[PG]

[ms]